

Β' ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ (στ. 441-470)

ΚΡΕΩΝ

Σε σένα, σε σένα μιλώ, που σκύβεις κάτω το κεφάλι,
ομολογείς ή αρνείσαι ότι τα έκανες αυτά;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Και ομολογώ ότι τα έκανα αυτά και δεν το αρνούμαι.

ΚΡΕΩΝ

Εσύ μπορείς να πας όπου θέλεις,

εντελώς απαλλαγμένος από τη βαριά κατηγορία.

445

Εσύ όμως πες μου όχι με πολυλογία αλλά με συντομία,
γνώριζες ότι είχε διακηρυχθεί να μην κάνει κανείς αυτά;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Το γνώριζα. Πώς ήταν δυνατό να μην το ξέρω; Γιατί ήταν γνωστό σε όλους.

ΚΡΕΩΝ

Και τόλμησες λοιπόν να παραβείς αυτούς εδώ τους νόμους;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

(Ναι). Γιατί δεν ήταν ο Δίας αυτός που είχε διακηρύξει σε εμένα αυτά,

450

ούτε η Δίκη, που κατοικεί με τους θεούς του κάτω κόσμου,

όρισε τέτοιους νόμους στους ανθρώπους,

ούτε φανταζόμουν ότι είχαν τέτοια δύναμη τα δικά σου κηρύγματα,

ώστε να μπορείς, αν και είσαι θνητός, να ξεπεράσεις

τους άγραφους ασάλευτους νόμους των θεών.

455

Γιατί αυτά δεν έχουν ισχύ σήμερα και χθες βέβαια, αλλά έχουν αιώνια ισχύ,
και κανείς δε ξέρει από πότε φάνηκαν.

Κι ούτε είχα σκοπό εγώ, επειδή φοβήθηκα τις διαθέσεις

κάποιου ανθρώπου, μπροστά στους θεούς να τιμωρηθώ.

Γιατί ήξερα πολύ καλά πως θα πεθάνω . Πώς όχι;

460

Κι αν εσύ ακόμα δεν είχες εκδώσει τη διαταγή σου. Αν όμως πρόωρα
πεθάνω, εγώ το θεωρώ κέρδος.

Γιατί όποιος ζει σε πολλές συμφορές, όπως εγώ,

πώς αυτός δεν είναι κερδισμένος, όταν πεθαίνει;

Έτσι, το να υποστώ εγώ τουλάχιστον αυτόν το θάνατο,

465

καθόλου δε με λυπεί. Αλλά, αν ανεχόμουν

αυτός που γεννήθηκε από τη μάνα μου να μένει άταφος νεκρός,

για εκείνο θα λυπόμουν. Για το θάνατό μου όμως δε λυπάμαι.

Αν όμως σου φαίνομαι ότι τυχαίνει να κάνω ανοησίες,

ίσως θεωρούμαι ανόητη από έναν ανόητο.

470

ΧΟΡΟΣ

Ο χαρακτήρας της κόρης φαίνεται πως είναι σκληρός

από σκληρό πατέρα. Και δε ξέρει να υποχωρεί στις συμφορές.

ΚΡΕΩΝ

Αλλά μάθε αυτό, ότι και τα πιο σκληρά φρονήματα

ταπεινώνονται συχνά, και τον πιο γερό σίδηρο,

475

όταν πυρακτωθεί, ώστε να γίνει πολύ σκληρός,

μπορείς να δεις ότι ραγίζει και σπάει τις πιο πολλές φορές.

Ξέρω όμως ότι δαμάζονται με μικρό χαλινόρι

Επιμέλεια: Γιακουμή Όλγα

τα αγριεμένα άλογα. Γιατί δεν επιτρέπεται να υπερηφανεύεται αυτός που είναι δούλος των άλλων. Αυτή ήξερε καλά να αυθαδιάζει τότε, όταν υπερέβαινε τους νόμους που ισχύουν. Και αυτό είναι δεύτερη αυθάδεια, δηλαδή, αφού έχει κάνει την παράβαση, να καυχείται γι' αυτό και να χλευάζει για το κατόρθωμά της. Αλήθεια τώρα εγώ δεν είμαι άντρας, αλλά αυτή θα είναι άντρας, αν η νίκη της αυτή θα εξακολουθεί να μένει χωρίς τιμωρία. Αλλά είτε είναι κόρη της αδελφής μου, είτε είναι για μας η πλησιέστερη από τους συγγενείς, αυτή και η αδερφή της δε θα ξεφύγουν από τον πιο κακό θάνατο. Γιατί κι εκείνη εξίσου την κατηγορώ, ότι δηλαδή σκέφτηκε και σχεδίασε αυτή την ταφή.	480 485 490
ΚΡΕΩΝ Φωνάζτε κι αυτήν, γιατί την είδα μέσα πριν από λίγο λυσσασμένη και να μην ελέγχει τα λογικά της. Και συνήθως προδίδεται ως ένοχη η ψυχή αυτών που μηχανεύονται άσχημες πράξεις . Νιώθω όμως μίσος και όταν κάποιος, αφού συλληφθεί την ώρα που κάνει το κακό, ύστερα θέλει να το παρουσιάσει ως ωραίο.	495
ΑΝΤΙΓΟΝΗ Θέλεις κάτι μεγαλύτερο από το να με συλλάβεις και να με θανατώσεις;	
ΚΡΕΩΝ Εγώ τουλάχιστον δε θέλω τίποτα άλλο. Αφού έχω αυτό, όλα τα έχω.	
ΑΝΤΙΓΟΝΗ Γιατί λοιπόν αργείς; Γιατί τίποτα από τα λόγια σου δε μου είναι αρεστό και μακάρι ποτέ να μη μου είναι ευχάριστο, έτσι και τα δικά μου λόγια είναι φυσικό να σου είναι δυσάρεστα. Και όμως από πού θα κέρδιζα λαμπρότερη δόξα παρά αν έθαβα τον αδερφό μου; Όλοι αυτοί θα ομολογούσαν ότι αρέσει αυτό, αν ο φόβος δεν έκλεινε το στόμα τους. Αλλά ο τύραννος, εκτός από τα πολλά άλλα πλεονεκτήματα που έχει μπορεί ακόμα να κάνει και να λέει όσα θέλει.	500 505
ΚΡΕΩΝ Εσύ μόνη από αυτούς εδώ τους Καδμείους το βλέπεις αυτό.	
ΑΝΤΙΓΟΝΗ Και αυτοί το βλέπουν εξαιτίας όμως κλείνουν το στόμα τους.	
ΚΡΕΩΝ Δεν ντρέπεσαι λοιπόν εσύ που σκέφτεσαι διαφορετικά από αυτούς εδώ;	510
ΑΝΤΙΓΟΝΗ Γιατί δεν είναι καμιά ντροπή να τιμά κανείς τους αδερφούς του.	
ΚΡΕΩΝ Δεν είχε λοιπόν το ίδιο αίμα και αυτός που απέναντι ακριβώς σκοτώθηκε;	
ΑΝΤΙΓΟΝΗ Από το ίδιο αίμα ήταν, από μια μάνα και τον ίδιο πατέρα.	

ΚΡΕΩΝ

Πώς λοιπόν προσφέρεις τιμές που είναι ασέβεια για εκείνον;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Δε θα συμφωνήσει με αυτά ο σκοτωμένος.

515

ΚΡΕΩΝ

(Θα συμφωνήσει), αν τον τιμάς το ίδιο με τον ασεβή.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Γιατί δε σκοτώθηκε σαν δούλος αλλά σαν αδερφός.

ΚΡΕΩΝ

(Σκοτώθηκε) προσπαθώντας να υποτάξει αυτήν εδώ τη χώρα . Ο άλλος όμως υπερασπίζοντάς την.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Όμως ο Άδης αξιώνει να έχουν οι νόμοι ίδια θέση (για όλους).

ΚΡΕΩΝ

Μα ο καλός δεν είναι στην ίδια θέση με τον κακό ώστε να λάβει την ίδια τιμή.

520

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ποιος ξέρει αν στον κάτω κόσμο αυτά είναι δίκαια;

ΚΡΕΩΝ

Ωστόσο, ο εχθρός ποτέ δεν είναι φίλος, ούτε και όταν πεθάνει.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Δεν γεννήθηκα για να συμμαρίζομαι το μίσος αλλά για να μοιράζομαι την αγάπη.

ΚΡΕΩΝ

Όταν πας λοιπόν στον κάτω κόσμο, αν πρέπει να αγαπάς, αγάπα.

Εκείνους όσο όμως ζω εγώ δε θα κυβερνήσει γυναίκα.

525

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Στους στίχους αυτούς παρακολουθούμε την επιχειρηματολογία με την οποία η Αντιγόνη υπερασπίζεται την πράξη της μπροστά στον Κρέοντα:

- Το διάταγμα του Κρέοντα δεν υπαγορεύεται από το Δία και τη Δίκη, τη συγκάτοικο των θεών του Κάτω Κόσμου (στ. 450-452).
- Οι άγραφοι νόμοι των θεών είναι ανώτεροι από τους ανθρώπινους νόμους, γιατί έχουν διαχρονική ισχύ, είναι σταθεροί και αμετάβλητοι (στ. 453-457).
- Η παράβαση των θείων νόμων τιμωρείται από τους Θεούς με ποινή πιο βαριά από κάθε άλλη ανθρώπινη και μάλιστα αιώνια (στ. 458-460).
- Ο θάνατος είναι αναπόφευκτος και φυσική κατάληξη όλων των ανθρώπων (στ. 461-460).
- Ο πρόωρος θάνατος αποτελεί κέρδος για όποιον ζει μέσα στη δυστυχία (στ. 461-464).
- Η παραμέληση του καθήκοντος (εδώ δηλαδή ο μη ενταφιασμός του νεκρού) προκαλεί μεγαλύτερη ντροπή και πιο αφόρητο πόνο από τον θάνατο. (στ. 466-468).
- Η πράξη της είναι σύμφωνη με το γενικό αίσθημα, ασχέτως αν οι γέροντες του Χορού σιωπούν από φόβο (στ. 509).
- Δεν υπάρχει καμία ντροπή στην απόδοση τιμών στον αδερφό της (στ. 511).

Επιμέλεια: Γιακουμή Όλγα

- Ο Ετεοκλής συμμερίζεται την πράξη της (στ. 515).
- Ο Πολυνείκης χάθηκε ως ελεύθερος άνθρωπος, με αναφαίρετο το δικαίωμα της ταφής, και, πάνω από όλα, ήταν αδερφός της, γεγονός που επιφορτίζει την ίδια με την ευθύνη της ταφής του (στ. 517).
- Ο Άδης απαιτεί ίση απόδοση των τιμών σε όλους, γιατί στον κάτω κόσμο δεν υπάρχουν διακρίσεις (στ. 519, 521).
- Δεν είναι πλασμένη για να συμμερίζεται το μίσος, αλλά για να αγαπάει και να συμβάλλει στη συμφιλίωση (στ. 523).

Τα επιχειρήματα της Αντιγόνης είναι ηθικά, λογικά και ψυχολογικά. Έτσι, η ηρωίδα παραμένει αμετάκλητη στην απόφασή της χωρίς να δείχνει ίχνος μετάνοιας για την απόφασή της να παραβεί το βασιλικό διάταγμα.

Παράλληλα, ο Κρέοντας στο διάλογό του με την Αντιγόνη και κυρίως στο μονόλογό του υπερασπίζεται πολιτικές αρχές που εκφράζουν τη φιλοσοφία της τυραννικής εξουσίας. Συγκεκριμένα:

- α) Στους στίχους 446-447, 449: ο προστακτικός του λόγος και η απαίτησή του να πάρει σύντομη απάντηση υποδουλώνουν τον αυταρχισμό του στην άσκηση της εξουσίας.
- β) Στο στίχο 479 αποκαλεί την Αντιγόνη δούλη, ενώ είναι κόρη και μάλιστα κόρη βασιλιά. Ο χαρακτηρισμός αυτός είναι δηλωτικός του πως ο Κρέοντας βλέπει την εξουσία και τις σχέσεις του με τους πολίτες.
- γ) Στους στίχο 484 και 525 θέτει διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στα δύο φύλα εκφράζοντας την υποτίμησή του προς την γυναίκα, γεγονός που αποτελεί αντιδημοκρατική πολιτική αρχή.
- δ) Στους στίχους 488-490 κατηγορεί την Ισμήνη ως συνεργό στην ταφή του Πολυνείκη με τρόπο αυθαίρετο και χωρίς αποδεικτικά στοιχεία κάτι που μαρτυρεί πάλι τον τυραννικό του χαρακτήρα.
- ε) Θεωρεί δεδομένη τη συναίνεση όλων των πολιτών της Θήβας (στ.508).

ΟΙ ΠΑΡΟΜΟΙΩΣΕΙΣ (στ. 473-478)

Ο Κρέοντας καταφεύγει σε δύο παρομοιώσεις για να δείξει ότι τελικά θα κάμψει την αλύγιστη και υπεροπτική φύση της Αντιγόνης. Έτσι παρομοιάζει το πείσμα και την ακαμψία της ηρωίδας :

- α. με το πιο γερό σίδερο, που όμως στη φωτιά λυγίζει.
- β. με το ατίθασο άλογο, που με μικρό χαλινάρι ημερώνεται.

Οι παρομοιώσεις αυτές είναι πολύ εύστοχες διότι είναι παρμένες από την καθημερινή ζωή και αντιστοιχούν απόλυτα στον ανυπότακτο και ασυμβίβαστο χαρακτήρα της Αντιγόνης. Η φωτιά και το χαλινάρι συμβολίζουν τη δύναμη και την εξουσία του Κρέοντα, που θα τσακίσει το άκαμπτο φρόνημα της ηρωίδας.

ΗΘΟΓΡΑΦΙΑ ΠΡΟΣΩΠΩΝ (στ.440-525)

Κρέοντας : Ο Κρέοντας, ενώ στην αρχή του πρώτου Επεισοδίου ηθογραφείται δίκαιος και ευσεβής άρχοντας, ήρεμος και νηφάλιος, φιλόπατρις και προστάτης του δημοσίου συμφέροντος, σταδιακά αποκαλύπτει το αληθινό πρόσωπο. Είναι **αυταρχικός** και **δεσποτικός** απέναντι στην Αντιγόνη, καθώς προσπαθεί να της επιβληθεί με τη στάση και το ύφος του για να κάμψει το ηθικό της. Η αυστηρότητά του γρήγορα μετατρέπεται σε έκπληξη και οργή όταν η ηρωίδα με παρρησία ομολογεί την πράξη της και μάλιστα ότι γνώριζε για την απαγορευτική διαταγή του. Παρασύρεται από το θυμικό του και ο θιγμένος εγωισμός του δεν τον αφήνουν να κρίνει νηφάλια και λογικά. Δεν αντιλαμβάνεται ότι όσα γνωρίζει για το πείσμα, την αδιαλλαξία και τη πτώση της

Επιμέλεια: Γιακουμή Όλγα

Αντιγόνης αφορούν τελικά τον ίδιο, γεγονός που αποτελεί τραγική ειρωνεία για τους θεατές. Η εγωιστική και αλαζονική συμπεριφορά του θα τον οδηγήσει να θεωρήσει αυθαίρετα και χωρίς αποδεικτικά στοιχεία την Ισμήνη ως συναυτουργό στη ταφή(*“κείνην ἴσον ἐπαιτῶμαι τοῦδε βουλευῶσαι τάφου*). Πρόκειται για ένα **εγωπαθή άρχοντα, εκπρόσωπο ενός τυραννικού και αυταρχικού καθεστώτος** που αδυνατεί να εκτιμήσει την ηθική επιχειρηματολογία της Αντιγόνης και να συνειδητοποιήσει τη λανθασμένη και ασεβή πολιτική του απέναντι στο νεκρό Πολυνείκη και στους θεούς, ουράνιους και χθόνιους. Θεωρεί ότι αν αφήσει ατιμώρητη την Αντιγόνη θα προσβάλει την ανδρική τιμή και αξιοπρέπειά του(*“έμοῦ δέ ζῶντος οὐκ ἄρξει γυνή ”*).

Αντιγόνη : Η Αντιγόνη αρχικά στέκεται απέναντι στον Κρέοντα σιωπηλή και με σκυμμένο το κεφάλι, γιατί τον περιφρονεί. **Περήφανα** και **ασυμβίβαστη** ομολογεί την πράξη της αδιαφορώντας για τις συνέπειες. Η ειλικρίνεια και η παρρησία της αποπλίζουν τον Κρέοντα. Είναι ένας **ακέραιος χαρακτήρας**, με ηθικές αρχές που θεωρεί το ηθικό δίκαιο ισχυρότερο και ανώτερο από τους ανθρώπινους νόμους. Δε μετανιώνει λοιπόν για τις επιλογές της αλλά είναι **υπεύθυνη** και **συνεπής** στις επιλογές της ξέροντας ωστόσο πως το τέλος πλησιάζει. Αντίθετα παρουσιάζεται **εξοικειωμένη με το θάνατο** και πιστεύει στην αθανασία της ψυχής. Νιώθει **δυστυχισμένη** αναλογιζόμενη τα πολλά δεινά που έπληξαν την οικογένειά της, όμως περιμένει υστεροφημία από τη πράξη της. Αδιαφορεί για τη κοσμική εξουσία και είναι **πικρόχολη** προς τον δεσποτικό Κρέοντα κατακρίνοντας την αυταρχική πολιτική του υποστηρίζοντας από την άλλη την ισοτιμία των νεκρών και την κατίσχυση των ανθρώπινων νόμων στη μεταθανάτια ζωή. Τα επιχειρήματά της φανερώνουν ένα **πνεύμα δημοκρατικό και προοδευτικό, μια ψυχή ευαίσθητη**. Πρεσβεύει ότι γεννήθηκε να συμμερίζεται την αγάπη και όχι το μίσος . Γίνεται **έτσι κήρυκας της αγάπης και του ανθρωπισμού**.

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΑ-ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Ο άνθρωπος που αναλαμβάνει τις ευθύνες των πράξεών του πάντα κερδίζει την αναγνώριση ,το θαυμασμό και τη συμπάθεια των άλλων.
2. Ο άγραφος νόμος έχει τεράστια δύναμη και ξεπερνά κάθε ανθρώπινο νόμο. Ο γραπτός νόμος που δε συμφωνεί με τον άγραφο δεν έχει ισχυρά θεμέλια και δεν εισχωρεί στη συνείδηση των ανθρώπων.
3. Η μεταθανάτια αγωνία πάντα βασάνιζε τον άνθρωπο και ρύθμιζε την επίγεια ζωή του.
4. Η υπερβολή σε κάθε εκδήλωση του ανθρώπου είναι αρνητικό στοιχείο και μπορεί να δημιουργήσει αξεπέραστες δυσκολίες.
5. Η δόξα ήταν πάντα κίνητρο για ανθρώπινη δράση.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΠΡΟΩΘΟΥΝ ΤΟ ΜΥΘΟ

Στην πλοκή, δέση και προώθηση του μύθου συντελούν τα εξής δραματικά στοιχεία:

1. Η ριζική διαφωνία και ακαμψία των δύο πρωταγωνιστών. Η σθεναρή και πικρόχολη στάση της Αντιγόνης ερεθίζουν ακόμα περισσότερο τον αυταρχικό και δεσποτικό Κρέοντα και τον ωθούν τον Κρέοντα να προχωρήσει τις ενέργειές του.
2. Η αμετάκλητη απόφασή του να θανατώσει την Αντιγόνη.

3. Η ενοχοποίηση της Ισμήνης ως συνεργού της Αντιγόνης στην ταφή του Πολυνείκη.

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΣΤΙΧΟΜΥΘΙΑΣ ΚΡΕΟΝΤΑ-ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ

Ο Σοφοκλής με τη στιχομυθία αυτή:

- α. Προβάλλει και τονίζει το διαμετρικά αντίθετο ήθος και την ιδεολογική διάσταση των δύο ηρώων,
- β. Το αγεφύρωτο χάσμα που υπάρχει μεταξύ τους, γεγονός που αποκλείει κάθε πιθανότητα εξομάλυνσης της κατάστασης.
- γ. Την ανατροφοδότηση της πλοκής του έργου και την προοικονομία του τραγικού τέλους που θα έχει αυτή η σύγκρουση.
- δ. Την κλιμάκωση των συναισθημάτων και την κορύφωση της δραματικής έντασης.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Όταν η Αντιγόνη οδηγείται μπροστά στον Κρέοντα έχει σκυμμένο το κεφάλι. Πώς εξηγείται αυτή η στάση της και πώς νομίζετε ότι την αντιλαμβάνεται ο Κρέοντας;
2. Τώρα η Αντιγόνη προβάλλει ως κίνητρο της πράξης της την πίστη της στον άγραφο ηθικό νόμο, ενώ μέχρι το σημείο αυτό πρόβαλλε ως κίνητρο κυρίως την αδερφική αγάπη και το χρέος απέναντι στο νεκρό. Πώς ερμηνεύεις την αλλαγή της στάσης της; Να δικαιολογήσεις την απάντησή σου.
3. Με ποια επιχειρήματα η Αντιγόνη υποστηρίζει την πράξη της (στ. 450-470) ; Τι χαρακτήρα έχουν τα επιχειρήματα αυτά;
4. Να επισημάνετε τα σημεία όπου η Αντιγόνη ασκεί κριτική στον Κρέοντα. Ποια εντύπωση σχηματίζει κανείς για την Αντιγόνη ακούγοντάς την να μιλάει με αυτόν τον τρόπο στον ανώτατο άρχοντα της πόλης;
5. Πώς χαρακτηρίζει ο χορός στους στίχους 471-473 την πράξη και τη συμπεριφορά της Αντιγόνης; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
6. Ποιο νόημα έχει η λέξη *ύβρις* στην αρχαία τραγωδία; Γιατί κατά τον Κρέοντα η Αντιγόνη διέπραξε ύβρη;
7. Να σχολιαστούν τα λόγια του Κρέοντα : «ἀλλ' ἴσθι τοι... ἵππους καταρτυθέντας» (στ. 473-478). Να τα ερμηνεύσετε έτσι ώστε να γίνει φανερό η τραγική ειρωνεία.
8. Πώς χαρακτηρίζει ο Κρέοντας την Αντιγόνη; Με ποιο εκφραστικό μέσο σκιαγραφεί το ήθος της;
9. Ποια αντιστοιχία έχουν οι παρομοιώσεις (στ. 473-478) που χρησιμοποιεί ο Κρέοντας με το ήθος της Αντιγόνης;
10. Θεωρείτε πειστική την αιτιολογία με την οποία ο Κρέοντας ενοχοποιεί την Ισμήνη; Πώς χαρακτηρίζετε τον Κρέοντα από αυτό το γεγονός;
11. Από τα λόγια του Κρέοντα (στ. 473-496) να επισημάνετε εκείνα τα στοιχεία (απειλές, ειρωνείες, περιφρόνηση, νοοτροπία, κοινωνικές πεποιθήσεις) που χαρακτηρίζουν το ήθος του.
12. Ποια είναι η σημασία της λέξης *ανήρ*, όπως τη χρησιμοποιεί ο Κρέοντας στο στίχο 484; Τι δηλώνει η επανάληψή της και μάλιστα στον ίδιο το στίχο;
13. Ποιες κοινωνικές αντιλήψεις για τη θέση της γυναίκας κατά την εποχή του Κρέοντα εκφράζονται στα λόγια του ίδιου για την Αντιγόνη;

Επιμέλεια: Γιακουμή Όλγα

14. Να συγκεντρώσετε τις αποφθεγματικές εκφράσεις του Κρέοντα στους στίχους 473-496 και να αποδώσετε τη σημασία τους;
15. Η Αντιγόνη στους στίχους 499-507 προβάλλει ως κίνητρο της πράξης της την αδερφική αγάπη, τον άγραφο νόμο, το ιερό χρέος ή τη δόξα και την υστεροφημία;
16. Να περιγράψετε την ψυχική κατάσταση του Κρέοντα, όπως αυτή προβάλλεται στους στίχους 473-496; Ποια συμπεράσματα βγάζετε για το χαρακτήρα του;
17. « Καίτοι πόθεν κλέος...εν τάφω τιθεις;» (στ. 502-504). Ποια αντίληψη για τη φήμη ή την υστεροφημία του ανθρώπου εκφράζουν οι στίχοι αυτοί;
18. Ποια είναι τα βασικά σημεία της αντιπαράθεσης του Κρέοντα και της Αντιγόνης ;
19. Γιατί κατά τον Κρέοντα δεν είναι σωστό να έχει τις ίδιες νεκρικές τιμές ο Πολυνείκης με τον Ετεοκλή και όποιος τον τιμά είναι εχθρός της πόλης;
20. Με ποια επιχειρήματα υπερασπίζεται η Αντιγόνη την ταφή του αδελφού της και τη στάση της απέναντι στην εξουσία (στ.471-525);
21. «Ούτοι έφυν συνέχθιν, αλλά συμφιλειν». Να σχολιαστούν οι στίχοι.
22. Να αξιολογήσετε τα επιχειρήματα με τα οποία στηρίζουν τις θέσεις τους ο Κρέοντας και η Αντιγόνη . Ποιος από τους δύο νομίζετε ότι πείθει περισσότερο και γιατί;
23. Σε ποιες πλάνες πέφτει ο Κρέοντας και γιατί (στ. 508-525);
24. Ποια αντίληψη για την κοινωνική θέση της γυναίκας εκφράζει ο Κρέοντας στο στίχο 525 και ποια απήχηση πιστεύετε ότι έχουν τα λόγια του στους θεατές;
25. Ποια συναισθήματα προκαλούν στους θεατές ο Κρέοντας και η Αντιγόνη με τη στάση τους;

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΑ - ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

φάνη < φανερός / N.E. φανερός, φανέρωση, φανέρωμα, φανάρι, φακός, φάσμα, φανταστικός, φάντασμα, φαντασμένος, φαινόμενο, φως, φαιδρός, φαιδρότητα, φαινός, φαντασμαγορία, αφανής, αφάνεια, άφαντος, Θεοφάνια, εμφάνιση, έμφαση, πρόφαση, επιφάνεια, επιφανής, διαφανής, αποφασιστικός, αναποφάσιστος.

φέρει < φέρω / N.E. φορέας, φόρα, φορά, συμπεριφορά, φέρσιμο, ανυπόφορος, υποφερτός, δορυφόρος, αγγελιοφόρος, φορητός, φερέφωνο, οισοφάγος, διένεξη, διηνεκής.

επίσταται < επίσταμαι / N.E. επιστήμη, επιστημονικός, επιστητό, επιστήμονας.

δώσειν < δίδωμι / N.E. δίνω, δόση, παράδοση, επίδοση, δότης, δώρο, δοτικός, δωρεά, δωροδοκώ, αιμοδότης, αιμοδοσία.

καλείτε < καλέω-ω / N.E. κλήση, κλητήρας, κλήτευση, κάλεσμα, σύγκλητος, επίκληση, πρόκληση, ‘εγκλημα, παράκληση , προσκλητήριο, αμετάκλητος, εκκλησία.

ήρησθαι < αιρέομαι-ουμαι / N.E. αίρεση, αιρετός, αυθαίρετος, αναίρεση, αφηρημάδα, καθαίρεση, εξ αίρεση, εξαιρετικός, αφαιρετικός, αρχαιρεσίες.

αλούς < αλίσκομαι / N. E. άλωση, είλωτας, αιχμάλωτος, αιχμαλωσία, ευάλωτος.

κλοπεύς < κλέπτω / N.E. κλοή, κλέφτης, κλέφτικος, κλεψύδρα, κλοπιμαία, κλεπτομανής, κλεπταποδόχος.

Επιμέλεια: Γιακουμή Όλγα

δραν / δράω-ω / Ν.Ε. δράση, δράστης, δραστικός, δραστήριος, δράμα, αδρανής, αδράνεια.

φρονεις < φρονέω / Ν.Ε. φρόνηση, φρόνιμος, περιφρόνηση, φρενίτιδα, σωφροσύνη, παραφροσύνη, εχέφρων, φρένο.

έφυν < φύομαι / Ν. Ε. φύση, φυτό, φυλή, φύλο, φυλετικός, έμφυτος, σύμφυτος, ευφυής, αυτοφυής, εμφύλιος.

αντιστάς / ανθίσταμαι / Ν.Ε. στάση, στάσιμος, στασιμότητα, στητός, στατικός, στασίδι, σταυρός, στοά, στήλη, ευσταθής, ευστάθεια, σταθμός, σταμνί, στάθμη, ιστός, απόσταση, μετάσταση, προστασία, εργοστάσιο, σύσταση, συστατικός, προστατευόμενος, προστάτης.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να βρεθούν λέξεις από το κείμενο με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια οι εξής νεοελληνικές λέξεις : τομή, είδηση, σφάλμα, ανοχή, φωνή, δόξα, διένεξη, αιδεσιμότητα, επίτιμος, γεωργός, αθάνατος, αρχή, πτώση, καύχημα, τεχνητός, εξουσία, δραστήριος.

2. Να δοθούν νεοελληνικά ομόρριζα των εξής λέξεων του κειμένου : δεδρακέναι, υπερβαίνειν, υπερδραμειν, φρόνημα, φέρει, πίπτειν, ελών, έφυ, κατθανών, χρηστός.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ (στ.525- 580)

ΧΟΡΟΣ

Αλλά να προστά στις πύλες η Ισμήνη,
αδελφικής αγάπης δάκρυα χύνοντας
και ένα σύννεφο πάνω από τα φρύδια της το κατακόκκινο
πρόσωπό της ασχημίζει,
υγραίνοντας τα ωραία της μάγουλα.

530

ΚΡΕΩΝ

Εσύ, που μέσα στο σπίτι σου σαν οχιά κρυμμένη
χωρίς να γίνεσαι αντιληπτή μου έπινες το αίμα, ούτε καταλάβαινα
ότι έτρεφα δύο συμφορές και επαναστάτριες εναντίον του θρόνου μου,
έλα, πες μου, και συ σε τούτη την ταφή
θα ομολογήσεις ότι πήρες μέρος, ή θα ορκιστείς ότι δε ξέρεις τίποτα;

535

ΙΣΜΗΝΗ

Έχω κάνει την πράξη αυτή, αν βέβαια και αυτή εδώ συμφωνεί,
και συμμετέχω και δέχομαι την κατηγορία.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Όμως δε θα στο επιτρέψει αυτό η δικαιοσύνη, επειδή
ούτε θέλησες ούτε εγώ σε έκανα συνεργό μου.

ΙΣΜΗΝΗ

Μα μέσα στις συμφορές σου δε ντρέπομαι

540

Επιμέλεια: Γιακουμή Όλγα

να γίνω και εγώ στο πάθημά σου συμμετοχος.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ο Άδης και οι θεοί του κάτω κόσμου ξέρουν καλά ποιοι έκαναν αυτήν την πράξη και με λόγια αυτήν που αγαπάει δεν τη θεωρώ δικό μου άνθρωπο.

ΙΣΜΗΝΗ

Μη μου στερήσεις την τιμή, αδερφή,
να πεθάνω μαζί σου και να εξαγνίσω το νεκρό.

545

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Να μην πεθάνεις εσύ μαζί μου, μήτε όσα δεν άγγιξες
να οικειοποιείσαι θα είναι αρκετό που θα πεθάνω εγώ.

ΙΣΜΗΝΗ

Και ποια χαρά θα έχω στη ζωή, αν στερηθώ εσένα;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Τον Κρέοντα ρώτα γιατί γι' αυτόν εσύ ενδιαφέρεσαι.

ΙΣΜΗΝΗ

Γιατί με αυτά με πικραίνεις χωρίς να έχεις κανένα όφελος;

550

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Πονώντας βέβαια (σε πικραίνω),διότι γελώ εις βάρους σου.

ΙΣΜΗΝΗ

Σε τι λοιπόν, έστω και τώρα ,θα μπορούσα να σε ωφελήσω εγώ;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Σώσε τον εαυτό σου. Δεν αρνούμαι από φθόνο να διαφύγεις εσύ (τον κίνδυνο).

ΙΣΜΗΝΗ

Αλίμονό μου η δύστυχη, και να μη συμμερισθώ τη δική σου μοίρα;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Γιατί εσύ προτίμησες να ζεις, εγώ όμως να πεθάνω.

555

ΙΣΜΗΝΗ

Αλλά όχι χωρίς να εκφράσω τις δικαιολογίες μου.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Εσύ στα μάτια αυτών εδώ(φαινόσουν ότι σκέφτεσαι σωστά),εγώ στα μάτια των άλλων φαινόμουν ότι σκέφτομαι σωστά.

ΙΣΜΗΝΗ

Και όμως ίσο και για τις δυο μας το παράπτωμα είναι.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Να έχεις θάρρος. Εσύ ζεις, η δική μου όμως η ψυχή από καιρό
έχει πεθάνει, ώστε τους νεκρούς να ωφελεί.

560

ΚΡΕΩΝ

Από αυτές εδώ τις κόρες λέω πως η μια πριν από λίγο
αποδείχτηκε ανόητη και η άλλη από τότε που γεννήθηκε.

ΙΣΜΗΝΗ

Ναι γιατί ποτέ, βασιλιά, ούτε η φρόνηση που έχουμε έμφυτη δε μένει
σε όσους δυστυχούν, αλλά φεύγει από τη θέση της.

ΚΡΕΩΝ

Εσένα λοιπόν (σου σάλεψε) από τότε που διάλεξες με τους κακούς να κάνεις παράνομα έργα

ΙΣΜΗΝΗ.

565

(Ναι),γιατί πώς μπορώ να ζήσω μόνη μου χωρίς αυτήν εδώ;

ΚΡΕΩΝ

Αλλά «αυτήν εδώ» μη λες, γιατί δεν υπάρχει πια.

ΙΣΜΗΝΗ

Μα θα σκοτώσεις τη μνηστή του δικού σου παιδιού;

ΚΡΕΩΝ

Γιατί και άλλων τα χωράφια είναι κατάλληλα για καλλιέργεια.

ΙΣΜΗΝΗ

Όμως ο γάμος με άλλη δε θα είναι τόσο ταιριαστός όσο μεταξύ εκείνου και αυτής.570

ΚΡΕΩΝ

Τις κακές γυναίκες εγώ μισώ για τα παιδιά.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Πολυαγαπημένε Αίμονα, πόσο σε προσβάλλει ο πατέρας.

ΚΡΕΩΝ

Πολύ με στενοχωρείς και συ και ο γάμος σου.

ΧΟΡΟΣ

Αλήθεια, θα στερήσεις από το παιδί σου αυτήν εδώ;

ΚΡΕΩΝ

Ο Άδης είναι που θα διαλύσει αυτόν εδώ το γάμο για χάρη μου.

575

ΧΟΡΟΣ

Έχει αποφασιστεί, όπως φαίνεται, να πεθάνει αυτή εδώ.

ΚΡΕΩΝ

Και από σένα βέβαια και από μένα. Μη χρονοτριβείτε πια, δούλοι, αλλά οδηγήστε τες μέσα. Φυλακισμένες πρέπει να είναι αυτές εδώ και όχι ελεύθερες γυναίκες .

Γιατί προσπαθούν να ξεφύγουν και οι τολμηροί, όταν βλέπουν το θάνατο κοντά στη ζωή τους.

580

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ (στ. 526-580)

ΣΤΙΧΟΜΥΘΙΑ ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΚΑΙ ΙΣΜΗΝΗΣ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΙΣΜΗΝΗΣ

Η Ισμήνη ομολογεί τη συναυτουργία που της καταμαρτυρεί ο Κρέοντας. Η στάση της όμως αυτή προκαλεί την αντίδραση και την απόλυτη άρνηση της Αντιγόνης. Για να πείσει λοιπόν η Ισμήνη την αδερφή της προβάλλει τα εξής επιχειρήματα:

α. Δε διστάζει πια να μοιραστεί την τύχη της αδερφής της.

β. Θεωρεί τιμή της να εξαγνίσει τον αδερφό της.

γ. Η ζωή της θα είναι ανυπόφορη, χωρίς την Αντιγόνη.

δ. Το αμάρτημα είναι κοινό αφού συμμερίζεται το νόημα και την ευθύνη της πράξης της Αντιγόνης.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ

Η Αντιγόνη απορρίπτει την προσφορά θυσίας της αδερφής και στα ψυχολογικά και ηθικά επιχειρήματά της αντιτάσσει τα εξής:

- α. Η Ισμήνη δε θέλησε να συνεργαστεί ούτε κι εκείνη δέχτηκε.
- β. Οι θεοί γνωρίζουν την αλήθεια και δεν επιτρέπουν τη ψευδή ομολογία της αδερφής για συμμετοχή στην ταφή του Πολυνείκη.
- γ. Η συνεργασία της με λόγια δεν έχει καμιά αξία.
- δ. Δεν είναι σωστό να οικειοποιείται τις πράξεις άλλων.

ΣΤΙΧΟΜΥΘΙΑ ΚΡΕΟΝΤΑ ΚΑΙ ΙΣΜΗΝΗΣ / ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΙΣΜΗΝΗΣ

Η Ισμήνη για να συγκινήσει και να μεταπείσει τον Κρέοντα στην απόφασή του να θανατώσει την Αντιγόνη χρησιμοποιεί τα ακόλουθα επιχειρήματα:

- α. Η δυστυχία είναι κακός σύμβουλος για τον άνθρωπο, γιατί θολώνει την ευθυκρισία του και τον οδηγεί σε κακές πράξεις.
- β. Η ζωή θα είναι ανυπόφορη γι' αυτήν ,αν θανατωθεί η Αντιγόνη.
- γ. Η Αντιγόνη είναι μνηστή του Αίμονα, άρα και νύφη του Κρέοντα.
- δ. Η Αντιγόνη και ο Αίμονας είναι πολύ ταιριαστό ζευγάρι.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΚΡΕΟΝΤΑ

Ο Κρέοντας αντιπαραθέτει στην επιχειρηματολογία της Ισμήνης τα εξής:

- α. Η Αντιγόνη κατέφυγε στην παράνομη πράξη της επειδή από τη φύση της είναι κακή.
- β. Γυναίκες για τον γιο του υπάρχουν πολλές. Η Αντιγόνη δεν είναι αναντικατάστατη.
- γ. Ο γάμος της με τον Αίμονα τον ενοχλεί πολύ.
- δ. Ο ηγέτης πρέπει να είναι συνεπής ως προς τις αρχές και το κήρυγμά του. Η ίδια συνέπεια επιβάλλεται και στους γέροντες του χορού.

Τα επιχειρήματα αυτά είναι λογικά και ηθικά ,κατά την κρίση του.

ΗΘΟΓΡΑΦΙΑ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Χορός: Ο κορυφαίος του χορού συμπάσχει με τη συντριβή της Ισμήνης. Εκδηλώνει τη συμπάθειά του για τις δύο αδερφές και αγωνιά για τη τύχη τους. Ωστόσο δε παίζει ακόμα κάποιο ενεργό ρόλο στην εξέλιξη της υπόθεσης. Στο στίχο 574 παρεμβαίνει δειλά μόνο με την ελπίδα να συγκινήσει τον Κρέοντα.

Ισμήνη: Η Ισμήνη είναι το κυρίαρχο πρόσωπο της τρίτης σκηνής. Είναι συντετριμμένη για τη σύλληψη της Αντιγόνης και τον επικείμενο θάνατό της. Παρουσιάζει μεταστροφή στο ήθος σε σχέση με τον πρόλογο. Δεν είναι πια μια φοβισμένη νέα αλλά έχει μεταμορφωθεί σε μια γενναία και δυναμική γυναίκα, που είναι πρόθυμη να αναλάβει ευθύνες για πράξεις που δεν έκανε και να υποστεί την ίδια τύχη με αυτή της αδερφής της.

Αντιγόνης : Η Αντιγόνη μέχρι στιγμής έχει παρουσιαστεί ως μια γυναίκα με ευαισθησίες, ήθος ευγένεια ψυχής, πρόθυμη να θυσιάσει για αρχές και ιδανικά, γεμάτη αγάπη για όλους(στ.523). Τώρα όμως φαίνεται ασυγκίνητη μπροστά στην προσφορά της Ισμήνης και αντιδρά με σκληρότητα και οργή στη ψευδή ομολογία της. Φαίνεται συνεπής στη γεμάτη πείσμα προγενέστερη δήλωσή της, ότι δηλαδή δεν επρόκειτο να δεχτεί καμιά ενδεχόμενη σύμπραξη της Ισμήνης στο μέλλον. Η συμπεριφορά της αυτή είναι χαρακτηριστική ενός κοινού ανθρώπου, που έχει αδυναμίες και πάθη. Έτσι, γίνεται πιο αληθινή, πιο προσιτή και πιο οικεία στους θεατές.

Κρέοντας :Ο Κρέοντας συνεχίζει να δείχνει εμπαθή και αυταρχική συμπεριφορά. Είναι αλαζόνας και εκτρέπεται σε ανυπόστατους χαρακτηρισμούς σε βάρος της Αντιγόνης και της Ισμήνης. Ως τύραννος είναι καχύποπτος και ανασφαλής καθώς βλέπει παντού ανύπαρκτες απόπειρες ανατροπής του θρόνου του. Αδυνατεί να ελέγξει το θυμικό του και με γλώσσα σκληρή απαιτεί την παραδοχή της Ισμήνης για τη σύμπραξή της στην ταφή. Είναι ωμός και του λείπει κάθε ευαισθησία. Τις συναισθηματικές εκρήξεις των δύο αδερφών τις βλέπει σαν ανοησίες και τον ισχυρό δεσμό της Αντιγόνης και του Αίμονα τον αντιμετωπίζει σαν μια ψυχρή και απρόσωπη ένωση για τεκνοποιία. Με τη στάση του αυτή υποβαθμίζεται συνεχώς στην εκτίμηση των θεατών.

ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΑΣΗΣ ΙΣΜΗΝΗΣ

Η μεταστροφή της Ισμήνης αποτελεί ένα θεατρικό απρόοπτο και καινοτομία του Σοφοκλή, αφού η σκηνή αυτή δεν προϋπήρχε στο μύθο. Ο ποιητής με τη σκηνή αυτή επιδιώκει και πετυχαίνει τα εξής:

- α. Να αποκαταστήσει ηθικά την Ισμήνη στη συνείδηση των θεατών.
- β. Να εντείνει τη δραματική ατμόσφαιρα, καθώς η αγωνία των θεατών για την κατάληξη των δύο αδερφών κορυφώνεται.
- γ. Να περάσει με τη μεταμέλεια της Ισμήνης και τα φιλάδελφα αισθήματά της ιδεολογικά μηνύματα, που ήταν άλλωστε και ο σκοπός της τραγωδίας.

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΑ-ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Επιμέλεια: Γιακουμή Όλγα

- α. Ο τύραννος είναι καχύποπτος και δύσπιστος. Ανησυχεί συνεχώς για την ανατροπή του θρόνου του και βρίσκει ενοχές και εκεί που δεν υπάρχουν.
- β. Οι τύψεις της συνείδησης βοηθούν τον άνθρωπο να βρει το σωστό δρόμο.
- γ. Η αδελφική αγάπη διαλύει το φόβο και οδηγεί τον άνθρωπο σε πράξεις αυτοθυσίας.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΠΡΟΩΘΟΥΝ ΤΟ ΜΥΘΟ

Ο μύθος ξεδιπλώνεται:

- α. Με την προσαγωγή της Ισμήνης.
- β. Με την ομολογία της για συναυτουργία στο έγκλημα.
- γ. Με την οξεία αντίδραση της Αντιγόνης στην υποτιθέμενη σύμπραξη της Ισμήνης.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί ο Κορυφαίος αναγγέλλει και περιγράφει την εμφάνιση της Ισμήνης;
2. Η Ισμήνη, σε σχέση με τον πρόλογο, στη σκηνή αυτή εμφανίζεται με νέο πρόσωπο. Να εντοπίσεις το δραματικό απρόοπτο. Ποια είναι τα σημεία εκείνα που μας επιτρέπουν να μιλάμε για το νέο πρόσωπο της Ισμήνης; Ποιοι λόγοι έχουν συντελέσει σε αυτή τη μεταβολή του ήθους της ;
3. Ποιο λειτουργικό ρόλο επιτελεί αυτή η μεταστροφή του ήθους της Ισμήνης;
4. Με ποια επιχειρήματα η Ισμήνη στηρίζει την πρότασή της να συμμεριστεί την πράξη της αδερφής της και με ποια επιχειρήματα η Αντιγόνη απορρίπτει την προσφορά της;
5. Ποια συναισθήματα νιώθουν οι θεατές, καθώς παρακολουθούν αυτήν την εξέλιξη του δράματος;
6. Πώς σχολιάζετε την άρνηση της Αντιγόνης να δεχτεί τη συμμετοχή της Ισμήνης στην ταφή;

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Με ποιες λέξεις του κειμένου έχουν ετυμολογική συγγένεια τα : άνετος, τοκετός, ποτήρι, μετοχή, κηδεία
2. Να δοθούν νεοελληνικά ομόρριζα για τα : μανθάνω και του λείπω.

Επιμέλεια: Γιακουμή Όλγα

Β' ΣΤΑΣΙΜΟ

ΔΕΚΑΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Αφόρμηση: η καταδικαστική απόφαση του Κρέοντα

Δομή

Α' ΣΤΡΟΦΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ : η ανικανοποίητη θεϊκή οργή και το ξέσπασμά της στους Λαβδακίδες.

Στροφή α'

ευτυχισμένη η ζωή χωρίς συμφορές
το ανικανοποίητο της θεϊκής οργής
η μανία της οργής τους αυτής σαν τον άγριο άνεμο

Αντιστροφή α'

αλλεπάλληλες θεόσταλτες συμφορές στους Λαβδακίδες
αιτία η προγονική κατάρα
αναπόφευκτος ο θάνατος της Αντιγόνης
αιτία ο αστόχαστος λόγος και η τύφλωση του νου

Β' ΣΤΡΟΦΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

η παντοδυναμία του Δία και το αναπόφευκτο της ανθρώπινης δυστυχίας

Στροφή β'

η παντοδυναμία και το ακατάβλητο της ευτυχίας του Δία
δυστυχία των ανθρώπων είναι αναπόφευκτη
αιτία η ύβρις τους

Αντιστροφή β'

η απατηλή ελπίδα των ανθρώπων όργανο της θεϊκής τιμωρίας
η σύγχυση του κακού και του καλού αιτία συμφορών
η μικρή διάρκεια της ανθρώπινης ευτυχίας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι γέροντες του χορού καλοτυχίζουν τους ανθρώπους που δε γεύτηκαν ποτέ στη ζωή τους συμφορές. Εκείνοι όμως που μια φορά το σπίτι τους σείστηκε από το θέλημα κάποιου θεού σταματούν ποτέ να είναι βιώνουν συμφορές. Τα δεινά πλήττουν τη μια γενιά μετά την άλλη και η μανία της θεϊκής οργής είναι σαν τον άνεμο που συνταράσσει το βυθό της θάλασσας.

Αυτό συμβαίνει και στον οίκο των Λαβδακιδών, που δοκιμάζεται από αλλεπάλληλες θεόσταλτες δυστυχίες. Ο λυτρωμός δε φαίνεται για τη τελευταία ρίζα του Οιδίποδα, την Αντιγόνη, που θα τη θερίσει ο χάρος. Ο λόγος είναι ότι είχε αστόχαστο λόγο και αφροσύνη.

Επιμέλεια: Γιακουμή Όλγα

Οι γέροντες καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι μόνο ο Δίας είναι ακατάβλητος. Το θείο δε συμμετέχει στις συμφορές. Αντίθετα, ζωή των θνητών λίγο καιρό μόνο βρίσκεται μακριά από τη δυστυχία.

Ο άνθρωπος στις δύσκολες στιγμές του στηρίζεται σε απατηλές ελπίδες. Οδηγείται όμως συχνά στη συμφορά και έτσι οι προσδοκίες του διαψεύδονται. Η ελπίδα τότε γίνεται όργανο της τιμωρίας των θεών. Έτσι, είναι σοφός ο λόγος εκείνου που είπε ότι το κακό φαίνεται καλό σ' εκείνον που ο Θεός τον οδηγεί στη δυστυχία. Ο άνθρωπος λοιπόν για λίγο χρόνο γεύεται τη χαρά μακριά από τα δεινά.